

Het unieke jargon van de pensioenwereld

De pensioenwereld kenmerkt zich door een geheel eigen taalgebruik waarvoor een leek een pensioenwoordenboek met handleiding nodig heeft. De pensioentaal bestaat uit een mix van typerende pensioentermen, anglicismen en gekunsteld aandoende woordcombinaties.

door: Gabor Mooij

Iemand die informatie over zijn of haar pensioenregeling ontvangt van een pensioenuitvoerder (pensioenfonds of levensverzekeraar) komt daar snel echte pensioenwoorden in tegen die hem of haar weinig zullen zeggen. Een voorbeeld is de franchise. Dat is een deel van het salaris waarover een werknemer geen pensioen opbouwt. Franchise heeft volgens de 'Dikke' Van Dale nog vijf andere betekenissen. Zo is het ook het recht van winkels of andere bedrijven om onder de naam van een bekend merk producten te verkopen. Verder betekent het onder andere vrijmoedigheid. Slapers zijn in de pensioenwereld voormalige deelnemers aan een pensioenregeling, die het recht hebben behouden op een pensioenuitkering vanuit die regeling. Ze 'slapen', maar zijn niet 'dood', omdat ze hoewel ze geen premie meer betalen nog wel recht hebben op een pensioen. Een ander voorbeeld van een echt pensioenwoord is excedentregeling. Het gaat om een pensioenregeling die een werkgever een werknemer aanbiedt naast de standaard pensioenregeling van de werkgever. Met de excedentenregeling kan de werknemer dus extra pensioen opbouwen. Excedent betekent batig saldo, oftewel een excedentregeling is een regeling die een voordelig tegoed oplevert. Een woord dat je echt alleen in pensioenkringen tegenkomt, is opbouwkeuzevoet. Het gaat om de verhouding tussen pensioen waarvan een deelnemer eventueel afziet en het pensioen dat hij of zij daarvoor in de plaats kan opbouwen. Het pensioenfonds berekent deze 'voet' bijvoorbeeld als iemand besluit om nabestaandenpensioen te vervangen door extra ouderdomspensioen.

Anglicismen

Wat ook veel voorkomt in de pensioenwereld zijn Engelstalige leenwoorden, zogeheten anglicismen. Zo gebruiken pensioenadviseurs vaak de term backservice. Dit is een verhoging van het pensioen dat een werknemer al eerder heeft opgebouwd nadat hij of zij een loonsverhoging heeft gekregen. Een voorbeeld van een samenvoeging van een Nederlands en Engels woord is comingservicepensioen. Dat is het deel van het totale pensioen, dat een werknemer in de toekomst moet opbouwen op basis van zijn of haar huidige jaarsalaris.

Komisch

Nogal wat woorden uit het pensioenjargon hebben onbedoeld een komisch effect. Een voorbeeld is 'pseudo-nabestaande'. Dit begrip uit de Algemene nabestaandenwet (Anw) staat voor een voormalige echtgenoot of echtgenote van een overleden Anw-verzekerde aan wie de overledene alimentatie moest betalen. Deze pseudo-nabestaande heeft onder bepaalde voorwaarden recht op een Anw-uitkering. Een woordcombinatie, die de verbeelding prikkelt, is unisekstafel. De feitelijke betekenis is allesbehalve prikkelend. Een unisekstafel is namelijk een statistisch overzicht dat onafhankelijk van het geslacht over een bepaald tijdvak de sterftekans per leeftijd aangeeft.

Veel gebruikt pensioenjargon:

Beschikbare premiereregeling

De werknemer betaalt pensioenpremie zonder dat hij of zij weet wat de uiteindelijke hoogte van het pensioen is. Hij betaalt het premiegeld aan een verzekeraar, die dit belegt. Het uiteindelijke pensioen hangt af van het beleggingsresultaat.

Salaris/diensttijdregelingen

De pensioenregelingen die in Nederland het meest voorkomen. De deelnemer aan een regeling weet al bij de premiebetaling wat de hoogte van het pensioen zal zijn. Bij een salaris/diensttijdregeling kan het om een eindloonregeling of een middelloonregeling gaan.

Eindloonregeling

Regeling waarbij het pensioen is gebaseerd op het salaris dat een werknemer vlak voor de pensioendatum verdient. Elke loonsverhoging wordt meegenomen bij de al opgebouwde pensioenrechten.

Middelloonregeling

Een middelloonregeling gaat uit van het salaris dat een werknemer gemiddeld tijdens zijn of haar deelname aan een pensioenregeling heeft verdiend. Bij dit type pensioenregeling vindt meestal jaarlijks indexatie plaats.

Indexatie

Een jaarlijkse verhoging van het pensioen met een bepaald percentage door een pensioenuitvoerder om dit te beschermen tegen de gevolgen van inflatie.

Context

Vanaf 1 januari 2007 regelt de Pensioenwet het Nederlandse pensioenstelsel. Deze wet moet er onder andere toe leiden dat pensioenuitvoerders de deelnemers aan pensioenregelingen beter voorlichten over hun pensioen. Het taalgebruik in de pensioenteksten moet voortaan 'duidelijk en begrijpelijk' zijn. De Pensioenwet geeft niet aan wat precies duidelijk en begrijpelijk is. Pensioenuitvoerders moeten dat zelf op basis van hun deelnemersbestand bepalen.